

Red Star Line, de gouden horizon

STUDIO 100

Spectaculair verhaal over emigratie

Johan Thielemans

Gezien op 19 april 2023

Pop-up Studio in Puurs

In de jaren dertig van de vorige eeuw vertrokken duizenden migranten met de rederij Red Star Line vanuit Antwerpen naar Amerika. 'Red Star Line, de Gouden Horizon' van Studio Honderd verwerkte die geschiedenis tot een spektakelmusical -dixit Gert Verhulst -. Je kijkt ook echt je ogen uit in het pop-up theater in Puurs. Maar 'Red Star Line' is meer dan dal. De grote machine die regisseur Fran Van Laecke vakkundig stuurt werpt een eerlijk licht op een stuk Vlaamse sociale geschiedenis aan de hand van persoonlijke verhalen.

05 APRIL 2023

Het publiek zit op acht tribunes, die in de loop van de avond zullen zelfstandig rondrijden. Dat laat voortdurend wisselende opstellingen toe. Je hebt de theateropstelling, maar soms staan de tribunes ook in een halve cirkel, als in een Grieks theater. Ze kunnen ook een smalle gang afbakenen, waartussen opvarenden van de Red Star Line passeren. Op nog een ander moment creëren ze een theatrale 'travelling' als ze acteurs en talloze figuranten volgen.

De ongewone soepelheid van de tribunes levert grote spektakelmomenten op, zoals een bezoek aan het Follietheater in New York, of een folkloristische Vlaamse kermis op het dorpsplein. In een oogwenk ondergaat het speelveld een volledige metamorfose. Maar ook intieme scènes kome zo volledig tot hun recht, bijvoorbeeld als zanger Jelle Cleymans moederziel alleen in een lichtbundel zingt over zijn problemen. Het is een beeld van overweldigende eenzaamheid..

Een kapitale rol is weggelegd voor de LED schermen rondom de ruimte. Ze evoceren de plekken waar het verhaal zich afspeelt. Eerst is er een Vlaams sneeuwlandschap. Dat contrasteert sterk met beelden van wolkenkrabbers uit de vroege twintigste eeuw in New York.

Daarnaast zorgen praktikabels die op en af komen ervoor dat de voorstelling met filmische snelheid van plek naar plek gaat. Een vari  th  ater, met een

iconische trap voor de meisjes met struisvogelveren , is even snel voorgetoverd als weer afgevoerd. Bij een huwelijk suggereren de beelden de beuk van de Saint Patricks kathedraal. Ook de interieurs van armoedige Vlaamse boerderijen worden zorgvuldig opgeroepen.

De belangrijkste rekwisieten zijn natuurlijk de elementen die de boot oproepen. Het volk dat vertrekt, gaat langs een lange loopplank naar het dek vanwaar het afscheid wuift. Dramatisch is de scène waarbij een kind tijdens een storm (de bliksem knalt door de zaal) overboord dreigt te gaan. Zijn zuster redt het kind maar bekoopt dat met haar leven bekoopt. Ze verdwijnt in de woest kolkende golven. Het is een prachtig gerealiseerd hoogtepunt. De boeg van de boot die op en neer zwiept en de zuster die in het water valt, zijn acties die zowel erg realistisch zijn als net voldoende theatraal om geloofwaardig te zijn. Spannender kan je dit niet voorstellen.

Om maar te zeggen: hier wordt genereus omgegaan met rekwisieten. Het strafte voorbeeld is een bezoek aan een collectie insecten. Er verschijnt een lange tafel met een tiental glazen borden erop. Elk voorwerp is met zorg en liefde getekend en uitgevoerd, maar na zowat vijf minuten verdwijnt het prachtige object alweer. Het is tekenend voor de zorg waarmee de hele voorstelling werd gemaakt.

De kracht van Van Laecke schuilt vooral in zijn aandachtige personenregie.

Maar waar gaat het nu over? Gert Verhulst en Frank van Laecke bedachten een scenario waarin twee verhaallijnen centraal staan. Jan, een boerenzoon, droomt van een nieuw leven in Amerika. Eens daar aangekomen maakt hij fortuin als ingenieur. Het bedrijf waarvoor hij werkt vreest dat de concurrentie hem zal weggopen. De dochter van de eigenaar (Louise Boudry) moet hem daarom verleiden tot een huwelijk. Daar slaagt ze ook in. Maar Marie, de eerste grote liefde van Jan (Lotte Stevens), maakt ondertussen ook de oversteek naar de VS. Blijft Jan haar trouw? Toch wel, want Jan onderbreekt de huwelijksplechtigheid en vlucht naar Central Park, waar hij op een bank gaat zitten. Daar vindt Marie hem. In de strijd tussen geld en liefde triomfeert hier de liefde.. Het is een wat te sentimenteel einde, heel erg Hollywood oude stijl.

Het andere verhaal is donker: een Antwerpse dokwerker (Jan Schepens) is het tergen van zijn ploegbaas beu en vermoordt hem. Hij scheidt zo vlug mogelijk in, maar aangekomen op Ellis Island in New York wordt hij aangehouden. Voor hem eindigt daar de 'American dream'. Deze twee verhalen zijn exemplarisch want ze tonen de verschillende motieven waarom Vlamingen door het verre continent werden aangetrokken. De sfeer van de vertelling doet me denken aan het melodramatisch universum van Douglas Sirk, goed voor een reeks cultfilms uit de jaren vijftig van de vorige eeuw.

Deze verhalen zijn echter ingebed in de context van die tijd. Je leert veel over de armoede in Vlaanderen en over de wereld van geld, vertier en onbeperkte de mogelijkheden in Amerika. Je ziet ook hoe moeilijk het was om als migrant toelating te krijgen tot de VS, met de dokters op Ellis Island als boeman. Frank van Laecke kon hier beroep doen op de hulp van het Red Star Line-museum in Antwerpen.

Steve Willaert tekende voor de score van deze musical op teksten van Gert Verhulst en Jelle Cleymans. Willaert schuwt bombast niet, net zomin als

muziekcollectief Casco Phil (dirigent Xander Tillon). Maar de liederen zijn vlot en doeltreffend, en de muziek voor de verschillende dansnummers (choreografen Martin Michel en Tim Van der Straeten) treft perfect de contrasterende sferen.

De spil van de voorstelling is Frank van Laecke – de regisseur die ook instond voor historische musicals 14-15 en 40-45. Hij zet weer de grote middelen in, maar hier zijn de rijdende tribunes wel een volwaardig vertelinstrument. De kracht van Van Laecke schuilt echter vooral in zijn aandachtige personenregie. Hij laat je meeleven met de dromen, frustraties en angsten van de personages. Daardoor maakt Van Laecke het avontuur van de Red Star Line tastbaar, zowel bij de hoofdrollen, als bij de nevenpersonages. 'Red Star Line, de gouden Horizon' is daardoor meer dan een overweldigende theaterervaring, vol technische hoogstandjes. Dankzij Van Laecke staat alles dienst van een verhaal over mensen die dromen van een nieuw begin in Amerika.